తక్కువ మనిషి

-ఇచ్ఛాపురపు రామచంద్రం

బ్యాంక్ రాబరీ అనే సినిమాతో దేశంలో దొంగల ముఠాలు పెరిగిపోయాయనీ, మర్డర్ అనే సినిమా వొచ్చాక కొత్త హంతకులు బయలుదేరారనీ; దేవదాసు సినిమా తాగుబోతులని తామర తంపరగా పెంచేసిందనీ ఛాందసులనేకులు సినిమాలని ఆడిపోసుకుంటారు కానీ నిజానికి సినిమాలు మనుషులని తయారు చేయజాలవు. సినిమాలని చూసి మనుషులే అలా తయారవుతారు. కావాలంటే కామేష్ కధే చూడండి.

కామేష్ అనేది సినిమాలు చూసి సీరియల్సు చదివీ అతనికతను పెట్టుకున్న పేరు. అమ్మా నాన్నా బారసాల నాడతనికి పెట్టిన పేరు కామేశ్వరరావ్.

సదరు కామేశ్వరరావు ఉరఫ్ కామేష్- ఆ మధ్య- ఏమీతోచక- తోచీ తోచినమ్మ తోటికోడలు పుట్టింటి కెళ్లినట్లు ఓ తెలుగు సినిమా కెళ్లొచ్చాడు. సినిమా నుండి వొచ్చాక నిద్రరాక టీవీ పెట్టాడు. అది దర్శింప జేసిన సింగిల్ ఎపిసోడ్‌తో మరింత నిద్రపట్టక పత్రికలో ఓ సీరియల్ భాగం చదివాడు. సర్వమతాల సారమూ దేముడొక్కడే అయినట్లు- ఆ సినిమా, టీవీ కథ, పత్రికా సీరియల్ కధాంశం ఒక్కటే. పగ. ఒంటిచేత్తో చప్పట్లు సాధ్యం కాదుకదా? ఒకరు పగ తీర్చుకుందుకు- అవతల మరో అమాయకుడుండాలి కదా బలి పశువులా? తానొకందుకు పోస్తే అతను మరొకందుకు తాగాడన్నట్లు వీళ్లేమో రెబల్‌స్టార్‌ని రివెంజ్ హీరోగా ప్రతీకారం ప్రధానంగా సినిమా తీస్తే ఇతగాడికేమో అసలు కంటే వడ్డీ ముద్దయినట్లు- డైలాగుల, ఫైటింగుల, విధ్వంసక నాయకపాత్ర కంటె- అతనికి బలి అయిన- మంచివాడి- అమాయకపు- పక్కపాత్ర తెగనచ్చేసింది. వార్తాపత్రికలోని వార్తల కంటె సినిమా బొమ్మలే ఆకట్టుకున్నట్లు ఇలాగ- శరాలు గురి తప్పడం అరుదు కాదు అబ్బురమూ కాదు. కామేష్- ఆ పక్కపాత్రకు ఎంత ప్రభావితుడయ్యాడంటే- ఒక్కసారిగా అతనిలో ఆ పాత్రలా అతి మంచివాడైపోవాలని మనసు కొట్టుకుపోయింది. ఒట్టుపెట్టేసుకుంది. నేటి కాంపు- లీటరు మిశ్రమంలో పావులీటరే పాలూ మిగిలిన ముప్పావులీటరూ నీళ్లలా- నేటి కాలపు సినిమాలో మూడొంతులు హింసా, సెక్సూ, పాటలూ, ఫైటులూ వగైరాలు ఒక వంతు మాత్రమే మనిషికి ప్రమాదమూ, పాడూ చేయని అంశాలే అయినా- కామేష్ అనబడే ఆ ప్రేక్షక హంస- ఆ కొంచెం మంచినే గ్రహించేసి మిగిలిన కల్తీని త్యజించేసింది.

మంచి మనిషనిపించుకోవాలని- అతను- ఆరాటపడిపోయాడు. ఆవేశపడిపోయాడు. ఆత్రత పడిపోయాడు. ఉద్రేకపడిపోయాడు. ఇంకా ఎన్నెన్నో పడిపోయాడు. అదుగో.. అప్పటినుంచీ-

ఎవరు ఆపదలో చిక్కుకుంటారా, ఆ ఆపదలో చిక్కుకున్న వారిపాలిట ఆత్మబంధునైపోదామా.. ఏ కనుల నుండి కన్నీళ్లు కారతాయా తక్షణం తన కర్చీఫ్‌తో అవి తుడిచేద్దామా.. మంచివాడి ఫేసిచ్చేద్దామా.. అని అవకాశం కోసం భూతద్దాల కళ్లద్దాలు పెట్టుకు మరీ వెదకసాగాడు. తనికి కావలసిన అవకాశాలెక్కడెక్కడ లభించునా అని- తాను చూసిన సినిమాలనీ, చదివిన సీరియల్స్‌నీ గుర్తు చేసుకుంటున్నప్పుడు అతని మనోఫలకం మీద కొన్ని దృశ్యాలు మెదిలాయి. సినిమా రీళ్లలా.

దాహంతోనూ నీరసంతోనూ పడిపోయిన పండు ముసిలి. ఇంకెవరూ అటు చూడడమే లేదు. హీరోమాత్రం పట్టించుకుని.. నీళ్లు తెచ్చి.. ఆమె తలను తన తొడమీదుంచుకుని.. నీళ్లు చిలకరించి.. తెలివి తెప్పించి.. నీళ్లు తాగిస్తాడు. అప్పుడా అవ్వ ''నాలాటి ముసిలిదానికి మంచి నీళ్లిచ్చి ప్రాణం నిలిపిన నువ్వు మామూలు మంచి మనిషివి కావు బాబూ.. మనుషుల్లో దేముడివి!'' అంటుంది.

నడివయసు గుడ్డిది. ట్రాఫిక్‌తో కిటకిటలాడిపోతున్న రోడ్డు దాటలేక నిస్సహాయంగా నిలబడిపోతే- అతను ఆమె చేయి పట్టుకుని- ట్రాఫిక్‌ని స్థంభింపజేసి రోడ్డు దాటిస్తాడు. అప్పుడామె- ''రెండు నేత్రాలు లేని మావంటి అంధులకి నువ్వు కళ్ళవీ కంటి వెలుగువీ కూడా బాబూ!'' అని దణ్నం పెడుతుంది. ఒక పాప నీటిలో పడిపోతుంది. తల్లి తల్లడిల్లి పోతూంది. బ్రిడ్జిమీంచి చూస్తున్న హీరో- అంతెత్తు నుంచీ అమాంతం ఉరికేసి- ఆ పాపని రక్షించి- ఎత్తుకుని ఆమె కందిస్తాడు. అప్పుడామె ఆనందభాష్పాలు కార్చుతూ అతని చేతులు పట్టుకుని- ''మా పాపను రక్షించిన నువ్వే యీ పాపకు నిజమయిన తల్లివీ తండ్రివి. పాపల పాలిటి మాతాపితరులవి.'' అంటుంది.

అదుగో.. అలాటి సువర్ణ సేవావకాశం కోసమే కళ్లల్లో సినిమాలు సీరియల్లూ వేసుకుని మరీ వెదుకుతున్నాడు కామేష్. మరి.. అదేం దురదృష్టమో అలాటిది ఒక్క సంఘటన కూడా లభించడంలేదు. అతని కాశ్చర్యమేసేస్తూంది- యింతదేశంలో- సేవ చేస్తానంటే అందుకునే వారే కరువయ్యారేమిటీ అని. తన సందేహాన్ని ఒక మిత్రుడి ముందు బయటపెట్టేశాడు కూడా. అతను ఒక నవ్వు నవ్వి- ''మన దేశంలో జనాభా అవినీతులలాగే ప్రజాసేవ కూడా పెచ్చుపెరిగిపోయి కొంప ముంచుతూందోయ్. దేశసేవ చేస్తాం ఎన్నికలలో గెలిపించండి అంటారు రాజకీయనాయకులు. సేవాసంస్థలు- ప్రజాసేవ చేసేందుకు మార్గాలని- వారం వారం మీటింగులు పెట్టుకుని మరీ అన్వేషించేస్తున్నాయి. స్వచ్ఛంద సంస్థల సంగతి సరేసరి. ఇక వీధి వీధికి వెలసే చిన్నా చితకా ప్రజాసేవా సంఘాల గురించి చెప్పనక్కరనేలేదు. ఇలా ప్రజాసేవతో ప్రజలకు అజీర్ణం తెప్పించేస్తున్నారు. అదేమిటో.. ప్రజాసేవ కొందరికి ఫ్యాషనైతే మరికొందరికి లాభసాటి మార్గ మైనట్లుంది.'' అనేశాడు. కామేష్ తేలుకుట్టిన దొంగలా తెల్లమొహం వేసి జారుకున్నాడు- వీడికి మంచీ చెడ్డా మాట తీరు తెన్నూ తెలియవనుకుంటూ.

సిటీబస్‌లో ఆసీనుడయ్యాడన్నమాటే కానీ అతని ఆలోచనలన్నీ ప్రజాసేవావకాశం మీదనే. అతని శరీరమే బస్సులో ఉంది. మనసు మరెక్కడో ఉంది.

''టికెట్'' అన్న కండక్టర్ అరుపుకి ఉలిక్కిపడి యీలోకంలోకి వొచ్చి టికెట్ తీసుకుని.. చుట్టూ చూశాడు వీలయిన మేరకు మెడతిప్పి, సిటీ బస్సు- సహజంగానే.. సిటీలాగే రష్‌గా ఉంది. చీపురుకట్టలో యీనెపుల్లల్లా ఒకరినొకరు అంటుకుపోయీ.. సీట్ల మధ్య కూడా నిలుచుని ఉన్నారు ప్రయాణికులు- నేటి భారతదేశ జనాభా అన్న శీర్షికకు వేసిన బొమ్మలోలా. అదుగో అప్పుడు పడింది కామేష్ దృష్టి అతనిమీద. ఒక్కక్షణం.. అతని కళ్లల్లోకి మెరుపు వొచ్చేసింది. ముఖంలోని ఆశ వొచ్చేసింది. సిటీబస్‌లో కూర్చుని ప్రయాణం చెయ్యడమే కష్టం. కుదుపులు.. సడన్‌బ్రేకులకి తూలి పడవలసివొ స్తూంటుంది. అలా టిది. . అంత రష్‌లో. . నిలబడి.. ప్రయాణం చెయ్య డమంటే- మామూలు వాళ్లకే తెలుగు సినిమా పరీక్ష. మరి- అతనేమో వికలాంగుడు. ఒక కాలు లేదు. దానికి బదులు క్రచెస్ ఉన్నా అవి నిజం కాలుకి సమానం కావు కదా? అన్నీ సవ్యంగా ఉన్న వాళ్లే సిటీబస్‌లో నిలుచుని ప్రయాణం చెయ్యజాలరీ రోడ్లమీద. ఈ వికలాంగుడెంత బాధపడుతున్నాడో పాపం? సీట్లలో సుఖంగా కూర్చున్నవాళ్లింత మందున్నారు. ఒక్కరూ అతని గురించి పట్టించుకోరేం?- తను తప్ప. వాళ్లు

మనుషులేనా? వాళ్లవి హృదయాలా, పాషాణాలా? ఎవరికీ జాలి కలగదేం? ఎవరూ లేచి ఆ వికలాంగుడికి సీటివ్వరేం? ఇందుకేనేమో అన్నాడు వేమన-'పురుషులందు పుణ్య పురుషులు వేరయా' అని.

''ఏమండీ! మిమ్మల్నే.'' పిలిచాడు కామేష్ గట్టిగా. నిజానికతనికి సుమారు పాతికేళ్లుండొచ్చు. మిస్టర్ అని పిలిస్తే బాగానే ఉండేది.

''నన్నేనా! ఏమీ?..నా పేరు సత్యం'' అన్నాడా వికలాంగుడు-అపరిచితుడు తనని పిలిచినందుకు కాబోలు కొంచెం ఆశ్చర్యపడుతూ.

''సత్యంగారూ! రండి. నా సీటులో కూర్చోండి.'' కామేష్ లేచాడు సీటు ఆఫర్ చేస్తూ.

''ఎందుకూ?'' మాట చివర దీర్ఘం..వెటకారంలా ధ్వనిస్తూ..

''మీరు..మీకు కాలు ఒకటి లేదుకదా..నిలుచోలేక యిబ్బంది పడుతున్నారనీ..'' తడబడిపోయాడు.

''నేనేమీ యిబ్బంది పడడమూ లేదు. నాకు మీ ఔదార్యంతో నిమిత్తమూ లేదు-'' చురుకుగానే కాక కాస్త కరుకుగా కూడా ఉందతని కంఠం. అలా అని అతను తన తలని మరో వేపు తిప్పేసుకున్నాడు. దానితో కామేష్ ఖంగుతిన్నాడు.

పుణ్యానికి పోతే పాపమెదు రయిందంటారిదే కాబోలు. పిలిచి సీటిస్తానంటే ఫెడీమని వొద్దన్నాడు! ఎంత పొగరు! ఈ పొగరణచడానికే భగవంతుడు ఒక కాలు విరిచేసి ఉంటాడు. ఇలాటి పొగరుబోతుకి ఆ శాస్తి జరుగవలసిందే. ఆశాభంగంతో కలిగిన ఆగ్రహంతో పెదవి కొరుక్కుంటూ ఉండిపోయాడు కామేష్. తను అపాత్రుడికి సేవ చేయబోయి భంగపడ్డాడు!

అతను దిగవలసిన స్టాప్ దాటాక కొంతదూరంలో ఆగింది బస్సు. తనతోపాటు సత్యం కూడా దిగడంతో ముఖం ముడుచుకుని అడుగులు వేయసాగాడు.

''సార్!'' సత్యమే పిలిచాడు. అతనికి దగ్గరగా వొస్తూ.

''చూడండి. ఒక మనిషి అంగవికలుడైనంత మాత్రాన ఆత్మాభిమానం ఉండకుండా పోనక్కరలేదు. అభిమానమున్న అలాటి మనుషులకి తమ అంగవైకల్యం కంటె దాని మీద యితరులు అనవసరంగా ప్రదర్శించే జాలే ఎక్కువ అసౌకర్యం కలిగించి వదులుతుంది. అంతకంటే బాధ అవమానమూ మరేమీ ఉండవు. అందుకే-బస్సులో నా అంగవైకల్యాన్నీ ఆశక్తతనీ ఎత్తి చూపుతున్నట్లుగా మీరు నా కోసం లేచి సీటివ్వబోతే అవమాన మనిపించి కొంచెం కఠినంగా ప్రవర్తించాను. అందుకు-అయామ్‌సారీ. దేముడు ఒక ద్వారం మూసివేసినా మరో ద్వారం తెరుస్తాడు. ఒకకాలు లేకపోయినా నాలో శక్తీ సహనమూ ఎక్కువే. ఒకరి దయాదాక్షిణ్యాలను భరించవలసిన అగత్యం లేదు నాకు. నిజంగా అవసరమయిన వారికీ కోరినవారికీ మీ సహాయమూ సానుభూతీ అందించండి. నాలాటి వాళ్లని మాత్రం మీతో సమానంగానే తలచండి తప్ప-సబ్‌స్టాండర్డ్‌గా..లేసమన్‌గా..తక్కువ మనుషులుగా చూడకండి. మీరుమాకు చేయగలిగిన ఉపకారం అదే. అదే మాకు సంతోషం కలిగిస్తుంది. బై..'' ఉపన్యాసంలా చెప్పేసి..క్రకాలు టకటకలాడించుకుంటూ వేగంగా వెళ్లిపోయాడు సత్యం.

నెత్తిమీద వడగళ్ల వాన పడినట్లు నిర్ఘాంతపోయాడు కామేష్. దేముడు-మనిషికి అవయవాల నివ్వడంలో కాస్త అటూయిటూ చేస్తాడేమోకాని అహాన్నీ. .ఆత్మా, బిమానాన్నీ పౌరుషాన్నీ మాత్రం అందరు మనుషులకీ ఒకేలా యిస్తాడేమో-అనిపించిందతనికి.

ఆ తరువాత అతనెప్పుడూ పిలవని పేరంటానికి పోలేదు.

★